

# MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4'50 mesečno, četrtletno K 13'50, polletno K 27'—, celoletno K 54'—  
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 4'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

## Naša severna meja na mirovni konferenci.

(Konec.)

Naravno je torej, da zahtevamo tudi one pokrajine, katere so začeli pred komaj 50 ali 60 leti germanizirati, kot naše, ker bi pripoznanje nemškega značaja teh pokrajin pomenilo odobritev storjene škode in škandalozno poplačilo za krivično in nasilno raznarodovalno politiko.

Z ozirom na velikanske izgube, ki so jih Slovenci pretrpili vsled neprestane germanizacije, je le čisto pravično, da zahtevamo, da obsega naša meja zadnjo vas, kjer je še ohranjena tradicija slovenskega čustva.

Popis meje.

Po gori navedenih principih teče nova meja od stare avstrijsko-italijanske meje zapadno od Pontablja obsegajoč sodne okraje Trbiž in Šmohor iz katerih se izločijo nemške občine Rattendorf, St. Lorenzen, Weidegg, Weissbriach, Mitschig, Guggenberg, Troppolah, trg Šmohor in zapadni del občine Moeschach. Ostali del teh okrajev pripada naši državi, kjer prebiva na njem sicer mešano, toda po večini slovensko ljudstvo.

Sodni okraj Podkloster ima tudi več kot dvetretinsko slovensko večino.

Mesto Beljak, ležeče na jezikovni meji, je res močno germanizirano. Kljub temu jo je

## Odpadnik.

Bančni uradnik Ivo je bil sin siromašnih meščanskih starišev.

Oče, bolehní težak, se ga je kmalu nagledal in prepustil komaj par let starega materi, sam pa se je preselil v boljše življenje.

Mati je garala dan in noč, da je preživela sebe in otroka, ki je rasel kot konoplja. Ljubila in negovala ga je čez mero ter skoraj do malega ugodila vsaki njegovi želji. Kolikokrat je sama trpela lakoto in pomanjkanje, a Ivče je bil sit in preskrbljen z vsem.

Sestra Polona jo je večkrat opominjala, naj drži fanta bolj strogo in naj mu nikar ne dovoli vsega, kar si požel. Toda ona, v zaslepljeni materinski ljubezni, ni rada poslušala takih opominov, kaj šele, da bi jih vpoštevala!

»Jaz že vem, kaj delam, saj sem bila tudi jaz otrok!« to je bil navadni odgovor na vse take opomine.

Ivče pa je rasel dalje in se razvajal v trmi in nepotrpežljivosti.

Čim večji je postajal, tem večja je bila materina beda in pomanjkanje.

Dokler je pohajal ljudsko šolo, je še nekako šlo, toda ko je enkrat prestopil prag

treba priklopiti državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker tvori bistveni del slovenskega ozemlja in tudi radi tega, ker je ekonomsko središče in križišče za vse prometne zveze zapadnega dela slovenske Koroške. Vse ceste in železnice, ki vodijo od slovenskega zapada, juga in od vzhoda — to so Kanalska, Zilska in Rožna dolina — in one, ki tečejo vzdolž ob Vrbskem jezeru, se združijo v tem mestu. Te popolnoma jugoslovanske pokrajine morajo spadati k naši državi. Sicer pa je Beljak eno izmed onih mest, kjer je bil slovenski jezik izključen iz javnega življenja šele koncem zadnjega stoletja. Leta 1857. se je poučevala tam slovenščina še v vseh šolah. V cerkvah se še danes propoveduje v slovenskem jeziku.

Celovec, glavno mesto Koroške, je ekonomsko središče južnega, to je slovenskega dela te province. Zatorej se ju ne more ločiti, brez velikih neprilik za oba. Železnice iz slovenskih pokrajin Koroške vodijo v to mesto.

V narodnostnem oziru je bil Celovec še v sredi preteklega stoletja središče slovenskega narodnega življenja in po večini slovensko mesto. (Po Flickerju: 6000 Slovencev in samo 3419 Nemcev.) A ravno v Celovcu in njegovi okolici se je vpeljal z največjo brezobraznostjo najskrajnejši germanizatorični sistem.

Najhuje pa boli Slovence, ki vidijo kako se bolj in bolj širi nemški jezik na zgodovinskem Gosposvetskem polju, ravno tam, kjer so se knezi slovenskega naroda svečano ustoličevali, tudi ko so bili nekateri med temi Nemci. Zadnji knez, ki se je dal ustoličiti po tej stari

gimnazijskega poslopja, je bila materina skrb predušljiva in nenasična.

Izmučena in osivela revica ni dočakala zaželjenega veselja, da bi videla svojega Ivčeta pred oltarjem. Neprestani napori in neutrudno pehanje za vsakdanjim kruhom ter Ivčetovimi potrebami so jo vrgli na bolniško posteljo in od tu na mrtvaški oder.

Grenke so bile solze kalnih Ivčetovih oči, ko je s teto Polono spremljal predobro mamico k zadnjemu počitku.

Zdaj je bilo za Ivčeta končano božanje in ljubimkanje, kajti teta Polona je bila stroga in resna ženica. Tudi ona je sicer ljubila Ivčeta, a tako popustljiva in dobra pa le ni bila kot prava mamica.

Ivo je to kmalu okusil, toda pregloboko je bila že vkoreninjena v njegovem srcu trma in nepotrpežljivost, da bi se mogel spraviti na drugo pot. Jokal je jeze in si pulil lase, kadar je moral rad ali nerad slediti neprijetnim zapovedim sitne tetke. Premišljeval in koval je načrte, kako bi se osamosvojil ter rešil tetinega nadzorstva. Iskal je izhoda, a ni mogel priti do njega.

Končal je nižjo šolo in tedaj mu šine v glavo trgovska akademija v Gradcu.

Hodil je okrog tete in se ji dobričal toliko časa, da je tudi njo prepričal, da je

slovenski demokratični šegi, je bil Ernest Habsburški leta 1414

Slovence torej vežejo na to historično zemljo neizbrisni spomini. Kar Kosovo za Srbe, to je Gospa Sveta za Slovence: narodna relikvija in spomin na njihovo starodavno veličino in njihovo neodvisnost.

To slavno polje ne sme pasti v nemške roke. Z vstajanjem na novo izvojevane svobode, morata duh in jezik slovanski kraljevati, ravno tako na Gosposvetskem, kakor na Kosovem polju.

Meja pridružuje Jugoslaviji dalje slovenski (južni) del občine Sv. Janez na Mostišču, ki spada v okraj Svinec, in obsega okrajno glavarstvo Velikovec. Razven občine Puštrica mora spadati ves ta okraj, v katerem je pet šestin prebivalstva slovenskega, k državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V sodnem okraju sv. Pavel se priklopijo naši državi poleg slovenske občine Ojstrica, občine Dolnji Dravograd in Labud, ki se morajo smatrati za mešane.

Potem prestopi meja na Štajersko in objame celo okrajno glavarstvo Slovenji Gradec, čegar prebivalstvo je najmanj do 85 odstotkov slovensko. Od okrajnih glavarstev Lipnica in Radgona pušča meja naši državi samo slovenske občine ali one, ki so bile tekom zadnjih let na pol germanizirane. Tu tvori reka Mura od Špilja do Obrajne naravno mejo. Pri Obrajni prekorači nova meja Muro in doseže pri vasi Gruzla ob Kučnici sedanjo mejo med Avstrijo in Ogrsko.

njegovo življenje in njegova sreča edino le v trgovski akademiji.

Polona mu je sicer sprva ugovarjala, a ko je videla, da fant res hrepeni samo po tem in ko si je pridobil tudi precej dobrotnikov, ki so mu obljubili pomoč v tujem mestu, se tudi ona ni mogla več ustavljati prigovarjanju ter mu dovolila, da nadaljuje študije na trgovski akademiji v Gradcu.

Kdo bi mogel popisati Ivčetoovo veselje, ko je zapuščal teto Polono ter nastopil prosto in svobodno pot, po kateri je tako neizrečno hrepenel.

Bil je tedaj v svojem 17. letu, vitek ko jelša in zal ko brsteča vrtnica.

Ne samo strastno poželjive oči nežnega spola, ampak tudi marsikatero preiskušeno moško oko se je ozrlo za postavnim in ponosnim mladeničem.

Ivo se je zavedal svojega naravnega bogatstva in ga vporabil, kjer se mu je nudila prilika.

Ko je prišel v Gradec, se ga je sprva polotil nek dolgočasen strah in obup, a kmalu je zašel v družbo in pozabil na vse. Tovariši so ga imeli že vsled njegove krasne rasti radi v svoji sredi, a bil je Ivo tudi razumen in zaveden Slovenec ter z dušo in telom sodeloval pri vseh narodnih priredit.

Na vsem ozemlju južno tu gori popisane črte prebiva slovensko ljudstvo kompaktno. Samo v središčih, kjer imajo sedež upravne in sodne oblasti, srečamo tudi Nemce, ki tvorijo po uradni statistiki večino v Mariboru in Celju.

Kdo so ti „Nemci“? Stvar ti postane jasnejša, ako vprašaš uradno statistiko, ki pravi, da izvira 70 odstotkov prebivalstva v teh mestih iz slovenskih občin, da so torej očitno slovenske krvi. Vladni pritisk jih je pretvoril v „Nemce“, a kakor hitro poneha ta pritisk se bodo popolnoma naravno vrnili k svoji prvotni, to je slovenski narodnosti.

Sicer se ta mesta ne dajo ločiti od njihove slovenske okolice, ker niso teritorialno nepretrgano zvezana z Nemško Avstrijo in ker ne morejo obstojati brez pomoči njihove neposredne okolice.

#### Prekmurje.

Ime Prekmurje se nanaša na oni del Ogrske, ki leži med Muro, Kučnico in Rabo in se razteza proti severu do Monostra, Sv. Gottharda in proti vzhodu skoro do Krke.

Po narodnostnem principu pripadajo prebivalci te pokrajine državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, kajti po veliki večini so Slovenci po rodu in po jeziku.

Etnografska meja zahodne strani Prekmurja bi mogla služiti za politično mejo napram Nemški Avstriji, in sicer tako, da bi ne bila v tem obsežena dolina Doberbach, v kateri prebivajo Nemci. Na severu bi meja sledila od Doljnega Sanoka naprej reki Rabe do Haromhasa, tu bi se obrnila proti jugu, doseglja pri Domafoldu reko Krko in pri Kerosi Mašo Krko in od tu sledila razvodju med Krko in Lendavo.

Prebivalci Prekmurja so zadnji zastopniki panonskih Slovencev, ki so prebivali pred invazijo Madjarov po skoro vsej srednji in zapadni Ogrski in bili tam organizirani v lastni državi; kateri je načeloval knez Kocel. Glavno mesto te države je ležalo ob Blatnem jezeru. Danes šteje slovensko prebivalstvo Prekmurja 92.000 duš. Napisalo se je več del v njihovem narečju in anglikanska biblijska družba je objavila v tem narečju popolno prestavo sv. pisma.

Na Ogrskem ni imel slovenski jezik nobene pravice. Bil je izpuščen iz šol in ni eksistiriral kot uradni jezik. Kljub temu so tamošnji Slovenci ohranili svojo narodnost in narodno zavednost. Z navdušenjem so pozdravili jugoslovanske čete, ki so prišle

vah. Kaj čuda toraj, ako se je seznanil tudi z ženskim svetom.

Drugo leto njegovega akademičnega življenja, na prijetnem družabnem večeru, je padlo zrno ljubezni tudi v njegovo srce. Sinji očesci bujne gospice Anke, sta ga privabili k sebi in ga združili s svojim srcem.

»Oprostite, gospodična Anka, Vi ste prva, ob kateri se je razvnelo moje nedolžno srce. Za Vas storim vse, ker čutim Vašo hvalnost«.

»Ah, gospod Ivo, kako ste vi sladki in dobri! Da bi Vam videla v srce, oklenila bi se Vas in Vas ne pustim do sodnjega dne. Toda, toda . . . pravijo, da ni vse zlato, kar se sveti in tudi vsaka beseda ni resnica!«

»Mar dvomite, gospodična, nad nedolžnostjo mojega srca in istinitostjo mojih besed? Prisegam Vam, da bije moje srce za Vas in edino le za Vas! Dolgo Vas že zasleduje moje koprneče srce, a ni moglo do Vas, ker je bilo plaho in boječe. Danes pa Vam govorim in odkriva svojo bolesto«.

(Konec prih).

po razpadu avstro-ogrske monarhije, da jih osvobode madjarskega jarma. Enodušno žele videti svoj teritorij za vedno združen z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Na slovensko Prekmurje se naslanja na jugozapadu ozemlje Vel. Kaniže na katerem prebivajo izključno Hrvati iz levega brega Mure tvoreč kompaktno enoto s svojimi brati v Medjimurju.

## Čehi o ureditvi Nemške Avstrije.

LDU. Praga, 31. marca. (ČTU.) »Narodni Listy« pišejo: Da si na mirovni konferenci zagotove ugodne gospodarske pogoje za svoj obstanek, pretijo avstrijski Nemci neprestano, da se bodo združili z Nemčijo, da na ta način ojačijo nemško vojaško silo za maščevalno vojno, kar zlasti Francozom povzroča ne male skrbi. Vsled tega se je bati, da bo čehoslovaška republika in kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev morala brez vsake koncesije prevzeti težke obveznosti v prid Nemški Avstriji, da se le ta ne združi z Nemčijo. »Narodni Listy« smatrajo vsled tega za zelo važno, da se vladi v Pragi in Belgradu čimprej sporazumeta glede skupnega postopanja v nemškoavstrijskem vprašanju. Ker obstoji Nemška Avstrija iz dveh vrst ozemelj, je treba delati na to, da razpade v svoje naravne dele. Del nemškoavstrijske republike tvorijo nemške narodne, drugi del pa slovenske narodne, toda germanizirane pokrajine. Iz nemških delov Predaljskega, Tirolske severno od Brennerja, Solnograške brez Lungau in Gor. Avstrije je treba ustanoviti samostojno republiko solnograško, čija nevtralnost se zajamči mednarodno. Ta republika bi merila nad 31.000 kvadratnih metrov s približno poldrugim milijonom prebivalcev. Iz slovenskih, toda germaniziranih delov Nemške Avstrije bi se ustanovili dve samostojni državi: Nižnja Avstrija z Dunajem, pa brez vitorškega ozemlja in brez Moravskega polja, bi tvorila samostojno republiko, v kateri bi imele češke manjšine z ozirom na svoje številno podobne pravice kakor jih imajo Nemci v Čehoslovaški republiki. Le v tem primeru bi bilo mogoče govoriti o gospodarski združitvi dunajske republike z čehoslovaško državo. Lungau in Štajerska severno od Wildona bi po tem načrtu tvorili samostojno mürsko republiko, v kateri bi slovenske manjšine imele narodnostne pravice. Ta germanizirana ozemlja bi se z Jugoslavijo združila v ožjo gospodarsko zvezo. Pustriška dolina, vsa Koroška in pa štajerska južno od Wildona morajo pripadati Jugoslaviji. Le na ta način bi mogla Čehoslovaška republika in Jugoslavija prevzeti gotove obveznosti napram germaniziranim delom alpskih dežel. Ta načrt bi imel za posledico, da Nemška Avstrija izgine brez sledu in s tem tudi »Drang nach Osten«.

## Političen pregled.

Pogajanja v Belgradu. LDU. Beograd, 30. marca. (JDU) Pogajanja med vlado in socialisti še niso došli do pozitivnega uspeha. Socialisti zahtevajo kot pogoj za sodelovanje v kabinetu, da se zagotove najširše svoboščine, kakor svoboda tiska in zborovanja, proglašanje srbske ustave za ves teritorij kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nadalje zahtevajo socialisti kategorično izjavo, da naša država ne bo sodelovala vojaško za prepričanje revolucije na Ogrskem. Poleg tega zahtevajo socialisti za svojega predstavnika v kabinetu pooblastilo, da naredbenim potem izda gotovo reformo, ki bi onemogočila kompromis z veleposestniki v izvajanju predhodnih del glede vprašanja agrarne reforme. Zdi se, da vlada noče na noben način pristati na te zahteve socialistom. Vlada je pripravljena dati jim dva portfelja v kabinetu, toda ne zahtevanih garancij. Tudi noče poveriti socialistom izvedbo agrarne reforme, ker hoče osnovati posebno ministrstvo za agrarno reformo, ki ga naj bi dobil zaupnik kake meščanske stranke. Vsled vladne ne-

popustljivosti prevladuje v socialističnih krogih prepričanje, da je treba zavzeti stališče principijelne opozicije.

**Komunistična zborovanja v Nemški Avstriji.** Dunaj, 30. marca. V soboto se je vršilo tu zborovanje duševnih delavcev, na katerem je nastopilo tudi par komunistično navdahnjenih govornikov, ki so ostro napadali socialne demokrate in njihovo glasilo »Arbeiter Zeitung«. Zborovanje je postajalo od trenutka do trenutka bolj viharo, tako da se je bilo bati dejanskih spopadov. Komunisti so protestirali proti temu, da bi duševni delavci vstopili v delavske svete, ker imajo manualni delavci nekako antipatijo in nezaupanje proti duševnim delavcem Nemir in nered je rasel od trenutka do trenutka in končno se je zborovanje končalo, ne da bi se bilo kaj sklenilo.

Gradec, 30. marca. Danes se je vršilo tu komunistično zborovanje, na katerem so ti zahtevali diktaturo proletarijata. Kot govorniki so nastopali večinoma naročeni dunajski komunisti. Socialni demokrat dr. Eisler je pobijal izvajanja dunajskih komunistov in navzočih socialni demokratje so mu pritrdjevali. Naročeni Dunajčani so predlagali resolucijo, v kateri izražajo svoje simpatije ogrskim in ruskim boljševikom in komunistom. Predsednik zborovanja je dal resolucijo na glasovanje in konstatiral, da je sprejeta. Socialni demokratje pa so trdili, da resolucija ni sprejeta in da pri glasovanju niti polovica navzočih ni bila zanj. Nastal je velik hrup in skoraj bi bilo prišlo do pretepa. Ker je predsednik še vedno trdil, da je predlagana resolucija sprejeta, so organizirani socialni demokrati korporativno zapustili zborovanje.

## Dnevne novice.

**Ne delajte prvoaprilskih šal!** Včerajšnja »Jugoslavija« je prinesla kot prvo aprilsko šalo vest, da se bo demarkacijska črta premaknila za Celje. Mi smo vedeli takoj, zakaj gre. **Vendar pa moramo gospodo v Ljubljani resno svariti, da ne razširjajo takih vesti, čeprav so le šale.** Razpoloženje v Mariboru in na naši severni meji je popolnoma drugačno nego v Ljubljani. Tu more razburiti duhove vsaka še tako neznatna neugodna vest, ki jo morda v Ljubljani smatrajo za lalalijo. Naše ljudstvo komaj čaka trenutka, ko bo izvedelo potrjeno ono željo, ki jo nosi v srcu, na katero misli noč in dan. Vsled tega pozivljemo ljubljansko javnost, pustiti nas v miru s takimi neumestnimi šalami. Če nam že nečete pomagati, vsaj ne razburjajte nam po nepotrebnem duha.

**Slovenske šole v mariborskem okraju.** Višji šolski svet v Ljubljani je odredil naslednje izpremembe šolstva v mariborskem okraju: 1. Zaečna nemška ljudska šola v Ceršaku se razpusti otroci se naj vpišejo v pristojni ljudski šoli te sta št. IIj v Slov. goricah in Sladki vrh. 2. Nemška trirazrednica v št. IIju v Slov. goricah se razpusti. Učenci te šole se vpišejo v pristojne ljudske šole predvsem v slovensko petrazrednico v št. IIju. Za otroke pristne nemške narodnosti se priklapi šentiljski petrazrednici nemška vzporednica. 3. Nemška petrazrednica z I vzporednico v Krčevini—Leitersbergu se razpusti. Iz nemške petrazrednice in slovenske štirirazrednice se ustanovi po predlogu krajnega šolskega sveta mešana slovenska šestrazrednica, kamor se vselajo vsi slovenski otroci. Za otroke pristne nemške narodnosti se priklapi slovenski šestrazrednici dve mešani nemški vzporednici. 4. Nemška dvorazrednica v Pekrah se razpusti. Otroci se prepisejo v pristojno ljudsko šolo v Liabušu. Trirazrednica v Limbušu se razširi začasno v štirirazrednico. 5. Nemška deška in nemška deklška štirirazrednica v Pobrežju ostane a se poslovenita. 6. Nemška petrazrednica v Radvanju se preuredi v slovensko petrazrednico. 7. Nemška dvorazrednica v Razvanju se posloveni toda izgubi vzporednico. 8. Nemška trirazrednica v Sladkem vrhu se izpremeni v slovensko trirazrednico, za nemške otroke se priklapi šoli nemška vzporednica. 9. Obe nemški petrazrednici v Studenih se preuredita v slovenski šoli, za nemške otroke se priklapi dešk,

petrazrednici za prehodno dobo dve mešani nemški vzporednici. 10. Nemška trirazrednica v Teznu se posloveni. 11. Poslovenijo se dozda dvojjezične ljudske šole v Zgornji Kungoti, Svečini, v Sv. Jurju ob Pesnici, pri Sv. Lovrencu, v Hočah, v Kamnici, v Selnici ob Dravi, v Ribnici in v Breznu.

**Odslovicev nemškega učiteljskega osebja na okoliških šolah.** Višji šolski svet v Ljubljani je z dnem 31. sušcem odpustil iz šolske službe nemško učiteljsko osebje na ljudskih šolah v Lajtersbergu—Krčevini, Kamnici, Pobrežju, Studencih, Hočah, Pekrah, Selnici, pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, v Radvanju, Razvanju, Št. Ilju ter na obmejni šoli v Sladkem vrhu pri Trnovem ob Muri. Na tistih šolah, na katerih prevzame vodstvo učna moč, ki dosedaj ni bila nastavljena na dotični šoli, se radi oddaje uradnih poslov in ureditve drugih nujnih zadev vsled ukaza okrajnega šolskega sveta mariborskega prekine šolski pouk do vstetega 6. dne aprila 1919.

**Strup iz Ljubljane.** Pišejo nam: Zadnji članek „Opomin z meje“ je bil meni in pač marsikomu pisan iz srca. Naša poguba je, da nekateri, posebno politiki in taki hočejo biti vsi, vidijo vse samo skozi strankarska očala, da ne moreje napisati niti enega stavka, ne da bi pri tem ne pičili nasprotnika, ne izpregovoriti niti ene besede, ne da bi vsaj z gesto ne osumili svojega brata. In vse to v sedanjem času, ko bi se povsod morala kazati samo ena edinstvena volja, tako mogočna, da bi stopili vsi osebni in strankarski oziri v komaj vidno ozadje. Ljubljana je naše srce, iz katerega bi moral liti življajoči tok narodnega idealizma na vse strani domovine prav do skrajnih mej. Od tam bi morala priti vsa pobuda k nadaljnjemu delu, od tam tolažba in pomoč, kadar omagujemo. Toda kaj vidimo in slišimo? Večno zabavljanje, vsiljiva nezadovoljnost, okužujoča malodušnost, ostudna nestrpnost, jalov negativizem, ki nima ničesar opraviti s pozitivno kritiko! Ljubljana, vedi, da je to strup za naše meje, ki ga odločno odklanjamo in pred katerim se bomo znali varovati. Tu na meji rabimo in bomo še dolgo rabili vse narodne moči izključno za narodni boj. Ti pa misliš, da je tam drugače. Ali je tvoja megla tako gosta, da ne čutiš, kako nevarno blizu meje si tudi ti? Res, da ima Ljubljana obilo izbornih mož, ki orjejo ledino, toda ali je treba tudi tolikoga števila Terzitiv? Vemo, kjer je obilo svetlobe, mora biti naravno tudi dosti sence. Toda zdi se nam, da je te sence preveč, posebno za sedaj mnogo preveč, in da sega mnogo predaleč. Ali naj meja povzdigne obupen vzklik: Proč od Ljubljane? Nad tisoč let so nas topli z biči, ali nas še niso izmodrili? Ali bo treba škorpionov?

**Pogajanja s socialnimi demokrati v Beogradu so se razbila.** Iz Beograda nam poročajo: Pogajanja s socialnimi demokrati, da bi stopili v vlado, se niso posrečila. Socialni demokrati so namreč zahtevali, da bi njihovo ministrstvo za socialno politiko izvedlo agrarno reformo, kar bi bilo seveda le voda na njihov mlin. Zahtevali so tudi ministrstvo za prehrano in še eno ministrstvo, torej kar tri ministre.

**Draginjske in nabavne doklade za državne uslužbenke.** Naredba o povišanju draginjskih in nabavnih doklad za državne uslužbenke, posebno za železničarje, je bila včeraj izdana. Vlada bo vse potrebne ukrepe, da bodo tudi uslužbenki južne železnice dobili iste doklade. Novi prispevki se bodo začeli izplačevati že v par dneh. S tem je vlada dokazala, da razumeva in ceni predvsem delo naših vrlih železničarjev, ki jih ni zavedlo niti vabljenje od nemške strani niti zapeljevanje od rdeče strani, da bi se ravno v zadnjih dneh pridružili stavki v Nemški

Avstriji. Ni še teden, ko je v Mariboru nekdo razdiral jugoslovansko železničarsko organizacijo ter zmerjal naše železničarje. Nekaj moramo končno pa vseeno še pristaviti. Ali bodo teh dobrot deležni tudi oni, predvsem mariborski nemški železničarji, ki dan na dan hujskajo proti naši državi? Po našem mnenju tega ne zaslužijo.

**Izplačilo pokojnin in vzgojnin.** Vsem v Jugoslaviji (Sloveniji) stanujočim vpokojencem se bodo prihodnje dni izplačale po poštnohranilničnem uradu v Ljubljani zaostale in tekoče pokojnine in vzgojnine z vsemi draginjskimi dokladi v istem znesku kot dosedaj Posebnih prošenj na fin. okr. ravn. v Mariboru ali na zastopnika Nemške Avstrije v Ljubljani v tej zadevi ni treba več vlagati, ker se bodo pokojnine izplačevale brez razlike narodne pripadnosti. Izplačilo se je zakasnilo, ker ni bilo pravočasno likvidacijskih listin na razpolago.

**Občni zbor ženske, moške in železničarske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru** se vrši v torek, 8. aprila 1919, ob pol 8. uri zvečer v Narodnem domu. Pri tem občnem zboru se bo tudi poročalo o zbirki za slovensko šolo v Mariboru. Vabijo se vsi člani podružnic in prijatelji Ciril-Methodove družbe kakor tudi darovalci prispevkov za slovensko šolo v Mariboru. Odbor.

**Novi bankovci.** Belgradska „Epoha“ poroča, da bodo nove bankovce izdali koncem julija. Tedaj tudi potegnejo iz prometa krone.

**Brezposelni jugoslovanski železničarji.** Belgradska „Epoha“ poroča, da so Italijani izgnali 1200 železničarjev iz ozemlja, ki so ga zasedli. Ti so sedaj v naši državi brez posla. V Sloveniji pa opravljajo službo Nemci, v Hrvaški in Slavoniji Mažari. Ali naj naš železničar pogine lakoto. Vež z nemškimi in mažarskimi železničarji, ki stavljajo sleherni dan našo državo v nevarnost.

**Popravek.** 28. marca smo poročali, da je imel nemški klub Burschenschaft »Germania« svoje prostore v gostilni »Puntigam« na Koroški cesti. Lastnik gostilne ni Wessiak, marveč Vincenc Planinc. Klubovi prostori pa so bili na dvorišču v neki delavnici, ne pa v gostilni. Gospod Planinc ni torej v nikakršni zvezi z omenjenim nemškim klubom. »Volkswehrmanna« z imenom Klementin Zeisenberger so prijeli predvčerajšnjim. Potikal se je po Mariboru brez posla. Pri njem so našli več železniških listkov raznih železnic.

**Krožku mestnih uslužbenec v Mariboru** so darovali: Znidar Franjo, Štumberger Ivan po 10 K; Šenk Viktor 6 K; Hrovatič A. Novšak Josip, Vaupotič Anton, Završnik Franjo po 5 K in Stadler Martin 4 K. Posojilnica v Narodnem domu 50 K; Vaupotič Ivan, Friedl H. po 20 K; Vidmar Ivan 10 K in Hansliček Franjo 1 K. Iskrena hvala! Posnemajte!

**Dvojno in ameriško knjigovodstvo.** Na Legatovem zasebnem učilišču v Mariboru se prične 1. aprila 1919 oblastveno dovoljen tečaj za dvojno in ameriško knjigovodstvo. Poučeval bo zato izvrstno usposobljen učitelj. Natančnejša pojasnila v učilišču Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica št. 17, I.

## Dopisi.

**Sv. Lenart v Slov. Gor.** Štajerčijanski Košer je pred leti v omračenosti duha za slepo ceno prodal svoje krasne gozdove neki edinozveličavni nemško-židovski firmi. V posmeh vsem obstoječim gozdarskim zakonom so ti »rajhovski lubadarji« strahovito zagospodarili s tem biserom gasterajске občine. Vojno oduševstvo pa še sedaj bujno cvete, in lepi tisočaki mesečno romajo čez mejo ter se odtegnejo obdačenju. Tem pijavkam bo treba čimprej puščati kri ter staviti

posestvo pod državno nadzorstvo! Opozarjamo oblast na ta eldorado vojnih dobičkarjev.

## Porotno sodišče.

Mlada „žrtev“ vojne.

Maribor, dne 29. marca 1919.

Ivan Magerl, rojen 1. 1901 v Mariboru, pristojen v Krško, trgovski učenec, je decembra p. l. na Pragerskem vzel iz posesti svojega mojstra Franceta Tišler gotovino v znesku 4055 K.

Magerl je par mesecev preje vstopil v trgovino Tišler na Pragerskem. Pospravljati je moral svojemu gospodarju tudi sobo in je to priliko vporabil, da je iz kovčka ukradel znesek 4055 K. Vzel je v začetku decembra 2 bankovca po 1000 K, čez 3 ali 4 dni pozneje pa zopet 2 bankovca po 1000 K in 55 srebrnih kron. Od tega denarja je izročil 3000 K in 55 srebrnih kron svoji sestri Frančiški Magerl; blizo 200 K pa je dal svoji mačehi Karolini Magerl. S tem denarjem so uganjali razne kupčije, ki pa so za prizadete končale pred sodiščem. Sin, oziroma brat kot glavni krivec je prišel pred poroto.

Fant svoje dejanje prizna.

Izpočetka se izgovorja, da ne zna slovenski, pokazalo pa se je, da ne samo »za silo« razume in govori slovenski. Izrabil pa je našo toleranco in se raje posluževal nemščine.

V to lahkomišelnost ga je zapeljala vojna demoralizacija. Fant si je pri neki priliki za v Gradeo prodano žganje brez truda zaslužil 1000 K. Deloma zapeljan je bil tudi po lahkomišelnosti gospodarja, ki je toliko svoto denarja hranil v slabo zaprtom kovčku.

Porotniki so soglasno potrdili vprašanje krivde. Državni pravdnik in zagovornik dr. Glaser sta predlagala vporabo izredne milosti. Obsojen je bil na 1 leto težke ječe.

## Zadnje vesti.

Ministrska kriza končana.

Beograd, 2. aprila. Včeraj se je končala ministrska kriza, čeprav so oponirali socialni demokrati in starčevićanci. Ti dve stranki sta ostali brez zastopnikov v ministrstvu. Dr. Korošec ostane ministrski podpredsednik, prevzame pa obenem ministrstvo za prehrano. Gostinčar je imenovan za ministra za socialno skrbstvo. Novo ministrstvo za agrarno reformo prevzame dr. Poljak, član jugoslovanske demokratske stranke. Za ministra za poljedelstvo je imenovan Šefkija Gluhic, ki je tudi član JDS. Minister za gozdarstvo in rudarstvo je Pavel Marinković, srbski naprednjak. Železniški minister Vulović ostane, vojni minister je general Hadžić.

## RAZGLAS.

V petek, dne 4. aprila 1919 se vrši v telovadnici deške šole IV na vežbališču ob ½3. uri popoldne glavno cepljenje.

V nedeljo, dne 6. aprila 1919 dopoldne ob 10. uri se izdajajo istotam spričevala o cepljenju osebam, ki so že cepljene. Popoldne ob ½3. uri se nadaljuje z glavnim cepljenjem.

Mestni magistrat Maribor, dne 1. aprila 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, I. r.

## Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

**M. Berdajs, Maribor ob Dr.**

Solijin trg

**Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!**

# Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavnica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fond nad 4.000.000 K

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davki plača banka sam.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago. Izvršuje borzna naročila najkulantnije.

## Razširjajte „Maribor. delavca“! Čevljarski pomočniki

se sprejmejo takoj za nova dela in popravila pri Viktor Šenk-u, Maribor, Lenau ulica 12.

### VOZNI RED

osebnih vlakov na Južni železnici v Jugoslaviji  
veljaven od 1. aprila 1919.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

| 3*   | 37    | 35a   | 39   | 843  |             | 4*   | 36   | 36a   | 42    | 854  |
|------|-------|-------|------|------|-------------|------|------|-------|-------|------|
| 5:42 | 5:35  | 10:13 | 4:30 | 1:25 | Maribor     | 9:58 | 9:11 | 3:04  | 10:31 |      |
| 6:01 | 6:21  | 11:04 | 5:06 | 2:14 | Pragersko   | 9:39 | 8:40 | 2:33  | 9:58  |      |
| 6:49 | 7:41  | 12:25 | 6:30 |      | Celje       | 8:41 | 7:12 | 1:10  | 8:29  | 9:27 |
| 7:15 | 8:23  | 1:14  | 7:15 |      | Zidani most | 8:10 | 6:29 | 12:28 | 7:35  | 8:15 |
|      | 10:15 | 2:51  | 8:54 |      | Ljubljana   |      | 4:43 | 10:41 | 5:55  |      |

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

| 4*    | 34   | 40b  | 46   | 32    |                | 3*   | 35   | 61b   | 31   |
|-------|------|------|------|-------|----------------|------|------|-------|------|
| 10:03 | 5:23 | 1:10 | 6:23 |       | Maribor gl. k. | 5:37 | 7:53 | 12:23 | 6:46 |
| 10:30 | 5:57 | 1:46 | 7:06 | 9:14  | Spilje         | 5:18 | 7:01 | 11:52 | 6:14 |
|       | 8:00 | 3:15 |      | 11:37 | Gradec         |      | 5:29 | 10:25 | 4:38 |
|       | 3:35 |      |      | 7:00  | Dunaj          |      | 9:40 |       | 8:10 |

Maribor gl. kol.—Ljutomer.

| 50   | 1801 | 52   | 1803 |  |          | 1802 | 51   | 1826 | 53   |
|------|------|------|------|--|----------|------|------|------|------|
| 5:33 |      | 4:47 |      |  | Maribor  |      | 9:30 |      | 8:46 |
| 6:05 | 6:13 | 5:19 | 5:29 |  | Spilje   | 8:53 | 8:55 | 8:04 | 8:14 |
|      | 7:50 |      | 6:58 |  | Radgona  | 7:33 |      | 6:47 |      |
|      | 8:46 |      | 7:52 |  | Ljutomer | 6:22 |      | 5:31 |      |

Maribor gl. kol.—Velikovec (Sinčavas).

| 415  | 419  |  |  |  |                    | 416  | 414  |  |  |
|------|------|--|--|--|--------------------|------|------|--|--|
| 5:05 | 3:29 |  |  |  | Maribor            | 9:04 | 6:14 |  |  |
| 7:44 | 5:20 |  |  |  | Sp. Dravograd      | 7:26 | 4:35 |  |  |
| 9:21 | 6:44 |  |  |  | Velikovec-Sinčavas | 6:10 | 3:16 |  |  |

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

| 35b  | 205   | 229  | 207   |  |                  | 224  | 270  | 208  | 228b |
|------|-------|------|-------|--|------------------|------|------|------|------|
| 8:33 |       | 6:55 |       |  | Maribor gl. kol. | 6:59 |      | 8:30 | 5:32 |
| 9:05 | 9:20  | 7:30 | 8:30  |  | Pragersko        | 6:22 |      | 7:57 | 4:55 |
|      | 9:53  | 8:17 | 9:08  |  | Ptuj             | 5:43 |      | 6:32 | 2:20 |
|      | 11:38 |      | 10:48 |  | Čakovec          |      | 4:23 |      | 1:05 |
|      | 12:24 |      | 11:39 |  | Kotoriba         |      | 3:07 |      |      |

## Gostilna Puntigam

lastnik Vincenc Planinc

Maribor, Koroška cesta 27

priporoča svoja izvrstna topla jedila in najboljša pristna vina.

## Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

priporoča vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz. S poštovanjem

Rudolf Novak, mizar.

## Juraj Gredlič, brivec

v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

## Florjan Skalé, čevljar, Maribor

Vitrinjska ulica 15

Zaloga vsakovrstne čevljarške potrebšćine. Velika izbira izgotovljenih moških in ženskih čevljev.

Stalna cena!

Solidna postrežba!

## Eksportna trgovina Franjo Vidovič

Maribor

Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari.

## Prva slovenska kavarna.

Podpisani uljudno naznanjam cenj. občinstvu mesta in okolice, vsem znancem in prijateljem, da sem prevzel s 1. aprilom 1919

kavarno „CENTRAL“ v Mariboru, Gosposka ulica št. 21

Obenem zagotavljam slavnemu občinstvu izborna pijača in vzorno postrežbo ter se priporočam za obilen obisk. Z odličnim spoštovanjem

Gjuro pl. Valjak, lastnik kavarne »Central«.